

Session III: Ensamrättigheterna Kommentar

Prof. Marcus Norrgård

5 september 2019

Det XVII:e Nordiska Upphovsrättssymposiet
Visby

Förhållandet mellan EU-rätt och den nationella upphovsrätten

- (Åtminstone) två sätt att karakterisera den nationella upphovsrättens förhållande till EU-rätten
 - 1. Upphovsrätten som *tillämpad EU-rätt*
 - Den upphovsrättsliga argumentation byggs upp på en stadig EU-rättslig grund
 - Jfr varumärkesrätten!
 - Redan år 2004 byggde finska HD upp sin argumentation ifråga om varumärkesrättslig förväxlingsbarhet på ett EU-rättsligt fundament (direktiv + EUD:s rättspraxis).
 - 2. Upphovsrätten som *nationell rätt med (eventuellt störande) EU-rättsliga inspel*
 - Den nationella upphovsrätten *assimilerar* EU-rätten så att EU-rättens roll inte är så framträdande
- Ju starkare nationell tradition, desto sannolikare att 2 än 1.
- Ju mer specifik EU-rättslig reglering och avgöranden från EUD, desto mindre utrymme för den nationella traditionen
 - MEN: en stark nationell tradition "hittar" manöverutrymme vid behov

Den nationella traditionen

- Verkshöjden är, för finsk rätts del, ett gott exempel på den nationella traditionens styrka
- Man har (särskilt i det finska upphovsrättsrådets praxis) övertagit fraserna från C-5/08 Infopaq, C-145/10 Painer ("originellt på så sätt att det är upphovsmannens egen intellektuella skapelse", "avspeglar hans eller hennes personlighet", "fria kreativa val") och efterföljande mål, men verkshöjdsbedömningen har inte nödvändigtvis ändrat så mycket.
- EU-domstolen försöker dock minska på utrymmet för skönsmässiga bedömningar i nationella domstolar
 - C-469/17 Funke Medien: inget verk om "... rapporterna *enbart* kännetecknas av sin tekniska funktion ... *omöjligt* för upphovsmannen att ... uttrycka sin kreativitet"
 - Öppet vilken inverkan dessa uttalanden kommer att ha

Upphovsrätten som tillämpad EU-rätt

- Länkning (överföring till allmänheten, Art 3(1) InfoSoc-direktivet)
 - Här tror jag att det stora antalet EU-domstolens avgöranden med rätt specifika slutsatser har, åtminstone i Finland, lett till att man försökt förstå och tolka EU-domstolens avgöranden på ett mer 'objektivt' EU-rättsligt sätt
 - Stark nationell tolkningstradition saknas

Finns det en upphovsrättsideologi som styr tolkningen?

- I patenträtten har vi redan länge kunnat skönja att domstolens uppfattning om hur starkt det patenträttsliga skyddet bör/borde vara påverkar tolkningarna ("domarens patentideologi")
- Det är fullt möjligt att även lagstiftaren har en motsvarande 'ideologi'
- I och med att upphovsrätten är så politiserad är det klart att det finns olika syn på hur starka rättigheterna skall vara, hur omfattande undantag m.m. som får finnas
- MEN: kan vi se att det finns en 'domarens upphovsrättsideologi'? Finns det domare/domstolar som (mer eller mindre öppet) förespråkar ett starkt resp. svagt skydd?
 - I fråga om överlämnande av kontaktuppgifter (fiURL 60 a §) har MD ändrat sin approach och blivit striktare – kanske finns det en ideologi bakom ändringen?

Äldre förarbeten?

- Äldre förarbeten används i Finland i viss utsträckning.
- Emellanåt väcks frågan om det verkligen är på sin plats att göra det
 - Världen har förändrats
 - EU-rättens inverkan
- EU-upphovsrätten är ett lapptäcke med många olika direktiv; det finns allt som oftast utrymme för rent nationella synpunkter (inklusive äldre förarbeten).
- Först när EU-rätten reglerar hela det upphovsrättsliga fältet genom totalharmoniseringar, försvinner utrymmet helt.